

17 Οκτωβρίου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ,

Εφεσείων,

v.

THE BERNOULLI TRADING CO. LTD.,

Εφεσίβλητης.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8299)

5 Αντιπρόσωπος — Σύμβαση γενομένη υπό αντιπρόσωπο χωρίς αυτός να αποκαλύψει την ιδιότητά του ή το όνομα του αντιπροσωπευομένου — Δεσμεύει προσωπικά τον αντιπρόσωπο, έστω και αν τα τιμολόγια εκδόθηκαν στο όνομα εμπορικής επωνυμίας εγγεγραμμένης στο όνομα του αντιπροσωπευομένου — Άρθρο 190 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ. 149.

10 Πολιτική Δικονομία — Δυνατότητα για καταχώριση αγωγής εναντίον προσώπου που διεξάγει εργασία με εγγεγραμμένη εμπορική επωνυμία αναγράφοντας την εμπορική επωνυμία αντί το όνομα του προσώπου — Δ.7, θ.11 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας — Η πρόνοια είναι δυνητική και όχι υποχρεωτική.

15 Με αγωγή της εναντίον του εφεσείοντα προσωπικά η εφεσίβλητη αξίωσε ποσό £172 υπόλοιπο λογαριασμού για πωληθέντα εμπορεύματα. Στα σχετικά τιμολόγια αναγραφόταν σαν αγοραστής το Corinthia Hotel Apartments. Ο εφεσείων είχε υπογράψει τα τιμολόγια σαν παραλήπτης, χωρίς να δώσει οποιαδήποτε ένδειξη ότι ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος οποιουδήποτε. Ο εφεσείων πρόβαλε σαν υπεράσπιση
20 ότι σε κάθε ουσιώδη χρόνο ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος της εταιρείας Meljay Estates, ιδιοκτήτριας του ξενοδοχείου Corinthia Hotel Apartments, που ήταν επίσης εγγεγραμμένη εμπορική επωνυμία. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αφού βρήκε ότι ο εφεσείων ουδέποτε είχε αποκαλύψει ότι συνήρτε την σύμβαση σαν αντιπρόσωπος και όχι υπό την προσωπική του ιδιότητα, αποφάσισε, εφαρμόζοντας το άρθρο 190 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ. 149, ότι ο εφεσείων ήταν προσωπικά
25 υπεύθυνος για το αξιούμενο ποσό.

Κατ' έφεση, ο εφεσείων υποστήριξε ότι η εφεσίβλητη όφειλε να είχε ερευνήσει και να διαπιστώσει ότι το ξενοδοχείο Corinthia Hotel Apartments ανήκε στην εταιρεία Meljay Estates και επίσης όφειλε να είχε κινήσει την αγωγή εναντίον της εμπόρικης επωνυμίας Corinthia Hotel Apartments.

5

Αποφασίσθηκε ότι:

(α) Εφόσον ο εφεσείων ουδέποτε είχε αποκαλύψει ότι ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος ή το όνομα του αντιπροσωπευόμενου, ορθά το πρωτόδικο Δικαστήριο είχε αποφασίσει ότι εφαρμοζόταν το άρθρο 190 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ. 149, δυνάμει του οποίου ο εφεσείων είχε προσωπική ευθύνη έναντι της εφεσίβλητης. Το γεγονός ότι τα τιμολόγια είχαν εκδοθεί στο όνομα του ξενοδοχείου δεν άλλαξε την κατάσταση.

10

(β) Η ύπαρξη εγγεγραμμένης εμπόρικης επωνυμίας δεν υποχρέωνε την εφεσίβλητη να κινήσει την αγωγή της εναντίον της εμπόρικης αυτής επωνυμίας, αλλά απλώς της έδιδε την δυνατότητα, αν επιθυμούσε, να πράξει τούτο.

15

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Έφεση.

Έφεση από τον εναγόμενο κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας (Κραμβής, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 24 Νοεμβρίου, 1990 (Αρ. Αγωγής 1073/90) υπέρ της εφεσίβλητης εταιρείας και εναντίον του εφεσείοντα, εναγομένου για ποσό £172.- πλέον έξοδα, ως υπόλοιπο λογαριασμού που είχε προκύψει από τις συναλλαγές των διαδίκων το καλοκαίρι του 1988.

25

Κλ. Αντωνιάδης για Α. Ποιητή, για τον Εφεσείοντα.

Ν. Χατζηϊωάννου, για την Εφεσίβλητη εταιρεία.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Την απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Σ. Νικίτας.

30

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Εκκαλείται η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας υπέρ της εφεσίβλητης εταιρείας και εναντίον του

εφεσείοντα/εναγομένου για £172 πλέον έξοδα. Το ποσό αυτό είναι υπόλοιπο λογαριασμού που είχε προκύψει από τις συναλλαγές των διαδίκων το καλοκαίρι του 1988.

- 5 Μεταξύ 17/6/88 και 20/7/88 η εταιρεία προμήθευσε τον εφεσείοντα με χημικά προϊόντα, που εισάγει και διανέμει εδώ, κατάλληλα για πισίνες. Το γεγονός είναι αναντίλεκτο. Η συνολική τους αξία ήταν £372. Για κάθε πώληση εκδόθηκε χωριστό τιμολόγιο της εταιρείας στο όνομα Corinthia Hotel Apartments. Είναι τέσσερα τιμολόγια τα οποία προσκομίστηκαν κατά τη δίκη σαν τεκμήρια. Είναι 10 σημαντικό - και παραδεκτό - ότι υπογράφηκαν όλα από τον εναγόμενο. Ο τελευταίος πλήρωσε £200 έναντι, αφήνοντας υπόλοιπο £172 που η εφεσίβλητη διεκδίκησε με την αγωγή της.

- 15 Ο εφεσείων αρνήθηκε πως είχε προσωπική ευθύνη να το εξοφλήσει. Η υπεράσπιση του είναι πως κατά τον κρίσιμο χρόνο ενεργούσε υπό αντιπροσωπευτική ιδιότητα. Συγκεκριμένα πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι οι δoσοληψίες του με την εφεσίβλητη έγιναν για λογαριασμό της εταιρείας Meljay Estates Ltd και όχι υπό την προσωπική του ιδιότητα. Συνεπώς οποιεσδήποτε έννομες συνέπειες από τις αυτοπρόσωπες ενέργειες του δεν τον αφορούν. Η ευθύνη, αν υπάρχει, 20 βαρύνει την εν λόγω εταιρεία.

- Δεν αμφισβητήθηκε ότι ο εφεσείων ήταν μέτοχος και διοικητικός σύμβουλος της Meljay Estates. Ας σημειωθεί ότι σ' αυτή ανήκει η εμπορική επωνυμία Corinthia Beach Hotel την οποία είχε εγγράψει 25 νομότυπα από το 1982 στον Έφορο των Εταιρειών και ότι ήταν ιδιοκτήτρια του ξενοδοχείου γνωστού σαν Corinthia Hotel Apartments στη Λάρνακα, το οποίο διαθέτει πισίνα. Όμως ο διευθυντής της εφεσίβλητης που ήταν και ο μόνος μάρτυρας που κατέθεσε εκ μέρους της είπε - και έγινε πιστευτός - ότι δε γνώριζε τίποτε από όλα αυτά. Ούτε ο ίδιος ο εφεσείων του ανέφερε ποτέ ότι 30 ενεργούσε για άλλο πρόσωπο φυσικό ή νομικό. Ουσιαστικά ο εφεσείων, που στη μαρτυρία του είπε πως η εφεσίβλητη δε ζήτησε ποτέ να μάθει ποίος ήταν ο πραγματικός χρεώστης, επιβεβαιώνει την παραπάνω εκδοχή του μάρτυρα της εφεσίβλητης.

- 35 Το πρωτόδικο δικαστήριο, ενόψει του γεγονότος ότι ο εφεσείων δικαιοπρακτήσας υπέγραψε όλα τα τιμολόγια χωρίς να δηλώσει ή υπαινιχθεί με οποιοδήποτε τρόπο ότι ήταν αντιπρόσωπος της Meljay Estates, θεώρησε πως αυτός υπείχε προσωπική ευθύνη για το χρέος που ο ίδιος, ομολογουμένως, συνήψε και ότι κατά τις διατάξεις του άρθρου 190 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ. 149, μπορούσε να εναχθεί προσωπικά γι' αυτό. Και παρατήρησε ότι υπό τις 40

συνθήκες και περιστάσεις που έγινε η δοσοληψία η εφεσίβλητη δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε έρευνα για να ανακαλύψει ποιοι ήταν οι ιδιοκτήτες του ξενοδοχείου.

Ο δικηγόρος του εφεσείοντα υποστήριξε ότι επιβαλλόταν τέτοια έρευνα δεδομένου ότι με τα τιμολόγια χρεώθηκε για τα εμπορεύματα το ξενοδοχείο Corinthia Hotel Apartments και παράλληλα ο εφεσείων τα είχε υπογράψει σαν παραλήπτης και όχι σαν αγοραστής. Για την ακρίβεια είχε θέσει την υπογραφή του κάτω από τις τυπωμένες λέξεις “ο λαβών”. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν πως άλλος ήταν ο πραγματικός αγοραστής, ο οποίος έπρεπε να αναζητηθεί από την εφεσίβλητη. Οι περιστάσεις λοιπόν έδειχναν το αντίθετο συμπέρασμα απ’ εκείνο που κατέληξε η πρωτόδικη απόφαση. Είναι βολικό να δούμε από τώρα πώς αντιμετώπισε το ζήτημα ο πρωτόδικος δικαστής:

“Όπως έχω εκτιμήσει τα πράγματα βρίσκω ότι οι ενάγοντες εξέδιδαν τα τιμολόγια τους στο όνομα του ξενοδοχείου προφανώς χάριν ευκολίας πιστεύοντας λογικά ότι ο αγοραστής και χρεώστης των εμπορευμάτων ήταν ο εναγόμενος εφόσον υπόγραφε ο ίδιος προσωπικά τα σχετικά τιμολόγια και χωρίς να δηλώνει ότι υπόγραφε υπό άλλη εκτός την προσωπική του ιδιότητα.”

Περαιτέρω ο κ. Αντωνιάδης υπέβαλε ότι εφόσον υπήρχε εγγεγραμμένη εμπορική επωνυμία η αγωγή έπρεπε απαραίτητα να στραφεί κατά της Corinthia Beach Hotel όπως επιτάσσει ο Θ. 11 της Δ. 7 των Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας. Θα παρατηρούσαμε ευθύς αμέσως ότι η διάταξη, αν φυσικά εφαρμοζόταν στο προκείμενο, παρέχει απλώς τη δυνατότητα σε περίπτωση που πρόσωπο διεξάγει επιχείρηση υπό όνομα άλλο από το δικό του να ενάγεται στο όνομα εκείνο όπως συμβαίνει με εμπορικό οίκο (firm name). Μία τέτοια ερμηνεία δικαιολογείται από τη χρήση του δυνητικού “may” στο αγγλικό κείμενο της διάταξης. Επομένως δε δημιουργείται υποχρέωση, όπως έγινε εισήγηση, παραβίαση της οποίας προκαλεί δικονομικό ή άλλο πρόσκομμα.

Το κύριο όμως θέμα κατά την πρωτόδικη διαδικασία και τη συζήτηση της έφεσης ήταν η απόδοση ευθύνης για τη σύμβαση του εφεσείοντα με την εφεσίβλητη εταιρεία στον ίδιο. Το άρθρο 190 του Κεφ. 149 ενσωματώνει την αρχή ότι στην περίπτωση που ο αντιπρόσωπος δεν αποκαλύπτει στον τρίτο με τον οποίο συναλλάσσεται το όνομα του αντιπροσωπευομένου δεσμεύεται προσωπικά ο ίδιος και μπορεί να διωχθεί δικαστικά. Οι Cheshire & Fifoot “The Law of Contract” 9η έκδοση, 1976, αναφέρουν σχετικά στη σελ. 472:

5 “Where an agent, having authority to contract on behalf of another, makes the contract in his own name, concealing the fact that he is a mere representative, the doctrine of the undisclosed principal comes into play. By this doctrine either the agent, or the principal when discovered, may be sued; and either the agent or the principal may sue the other party to the contract.”

10 Εδώ ο εφεσείων όχι μόνο δεν αποκάλυψε το όνομα του αντιπροσωπευμένου αλλά ούτε καν την ύπαρξη αντιπροσώπευσης. Το εύρημα του δικάσαντος δικαστηρίου, που παραθέσαμε, απαντά στις αιτιάσεις του εφεσείοντα και υπό τις περιστάσεις κρίνεται απρόσβλητο. Θα μπορούσε να αναφερθεί αιόμη ότι ενισχύεται από την αλληλογραφία των διαδίκων. Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης έγραψε στον εφεσείοντα προσωπικά ζητώντας αποπληρωμή του χρέους. 15 Στην απάντηση του ο εφεσείων δεν έκαμε καμιά νύξη πως το χρέος δεν ήταν δικό του.

Είναι πράγματι δύσκολο σε μιά τέτοια περίπτωση ο αντιπρόσωπος να απεκδυθεί των ευθυνών του εκτός αν καταστήσει σαφή την πρόθεση του όπως φαίνεται από το παρακάτω απόσπασμα από τον A.C.Dutt “The Indian Contract Act” 4η έκδοση, 1969, σελ. 1005:

20 “The effect of S. 230 cl. (2) read with S. 92 is that, if on the face of a written contract an agent appears to be personally liable, he cannot escape liability by evidence of any disclosure of his principal’s name apart from the contract. The presumption is not 25 rebutted by the agent merely writing the words “for principal” after his signature.”

Αναφέρεται εδώ διευκρινιστικά ότι το άρθρο 230 της Ινδικής νομοθεσίας είναι ακριβώς το ίδιο με το κυπριακό άρθρο 190.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

30 Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.